

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Elogia Societatis Iesv Sive Propvgnacvlvm: Pontificum,
Conciliorum, Cardinalium, Antistitum, nec non
Imperatorum, Regum, Principum & aliorum Virtute,
Religione, omniq[ue] Literatura illustrium (etiam ...**

Gomez, Cristobal

Antverpiæ, 1681

Dominicani.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38486

frano Monacho Hieronymiano, ad finem Tomi 1. in Euangelia Quadrages. fol. 741. col. 2. ubi postquam Ignatium, Patrem coruscum vocat, & refluxentes eius filios mutatos in Sydera cælitus illuxisse, asserit, statim subdit: Ignatij Societas, vt Moyses ex aquaeducta: illius Proteatrix B. Maria: illius Duces IESVS, & MARIA: in Concilio Tridentino cælitus producta, cuius scopus ad Maiorem Dei Gloriam: Cuius filij honorum refugia; sapientiæ Templum, Religionum alma Prens, Diaboli occasus, luci dedicata totius orbis illustrans oras, lingua salutaris, pennæ salutares, Sacrarium scientiæ, intellectus perspicax, &c. Hæc vir doctissimus, magnusque Societatis, ac Sociorum encomiastes.

Ignatium coruscum Prens, fidei filij. Societas, vbi Moyses ex aquiseducta. Eius Duces, IESVS, & Maria. Varia Sociorum ac Societatis encomia.

A DOMINICANIS.

38. **A**B. IOANNE MICONE Micante Ecclesiæ fidei, doctissimo B. Mico Societati egregie fauente. *mo aequè ac Sanctissimo Theologo, qui perditos interdum homines implicatissime conscientie, cum sani esse cœpissent, & suos mores componere animum induxissent, auxiliij consilijque causa mittebat ad Nostros, maiori cum Societatis laude, quam referre modestum sit. Is magnoperè Societatis existimationi, dum à maleuolorum obtrectationibus eam vindicat, & eius palam vsu, crebraque consuetudine retinetur, sua auctoritate consuluit. Omnino delectabatur Sanctissimus senex nostris rebus, nostrisque progressibus, perinde ac si vnus aliquis de nostris esset: & fieri rerum omnium particeps accuratè volebat, que tota Societate, præsertim apud Indos gererentur. Insignis vir ille fuit, & illius decus ætatis, quem miraculorum commendatione Sanctitas illustrata Beati vocabulo decorauit. Sic refertur Par. 1. Hist. Soc. lib. 14 num. 70.*

39. **A**B. LVD. BELTRANO: Qui haud dissimili & animo erat, & patrocinio ex eodem Sacro Prædicatorum Ordine, alterum Valentie per id tempus lumen. Quorum quo conspectior auctoritas erat, cum sua luce, tum splendore per tot sæcula corruscans.

Itemque B. Beltrano.

tis Familiae, hoc maiorem inde commendati Sociorum labores in populis, ad eos iuandos, curandosque habebant vim. Ita Ibidem.

Generalis
Romae li-
tera ad
suos pro
Societate.

Qua veluti
praesidiaria
manus con-
tra hereti-
corum tela
à Deo sub-
missa.

Et à Pon-
tificis ob in-
gentes fru-
ctus, quos
in Ecclesia
facit, ap-
probata.

40. A FRANCISCO ROMÆO Magistro Generali Ordinis, viroque plane doctissimo, qui cum per vnius inconsideratum zelum, excitatam contra Societatem doluisset flammam, ad eam restinguendam, hoc edidit suis mandatum: Pateat vobis qualiter hoc calumnioso tempore, quo religio Christiana Hæreticorum telis impetitur, malorumque Christianorum peruersis moribus labefactatur, nouus Ordo Presbyterorum Regularium sub titulo Nominis IESV, de Vrbe quasi praesidiaria manus Dei benignitate submissus est: quem ob ingentes fructus, quos lectionibus, & concionibus publicis, priuatorum exhortationibus, confessionum audientia, ceterisque Sacris exercitijs, ac Sanctorum morum exemplis in Ecclesia facit, sanctissimus in Christo Pater & D. N. Paulus Papa Tertius approbavit, & confirmavit. Quod ideo vobis significatum volumus, ne huius Instituti nouitate seductus quispiam vestrum commilitones suos ad eundem scopum tendentes, & à Deo sibi suppetias missos, per errorem fortassis oppugnet, eorumque detrahat Institutis, quorum fructibus gratulari, & pios actus æmulari debuerat. Credimus quidem vos omnes, vt pote cælesti sponso dilectos, & amicos, varietati, qua sponsa illius amicitur, non detracturos; sed eam potius caritate, quæ congaudet veritati, complexuros, & exosculaturos. Attamen, ne Officio nostro delimus, omnesque motus præueniamus, vobis omnibus, & singulis præfatis fratribus præsentium tenore mandamus, & auctoritate nostri Officij in virtute Spiritus sancti, & sanctæ obedientiæ, ac sub pœnis arbitrio nostro taxandis, præcipimus ne dicto Ordini per Apostolicam Sedem approbato, & confirmato, aut eius Institutis villo modo detrahere, aut de eo obloqui audeatis, tam in publicis lectionibus, sermonibus, & congressibus, quàm in priuatis vestris colloquijs; quin potius eum, Presbyterosque eos tanquam vestros commilitones iuuate, & contra impugnantem pro-

protegere, & tueri studeatis. Datum Romæ 10. Decembris, 1548. Ita refertur in eadem 1. Par. Histor. Societ. lib. 8. num. 50.

41. AB ABRAHAMO BZOVIO *Sacra Theologia Magistro, scriptoreque sapientissimo in suo Tomo de Romano Pontifice cap. 24. fol. 246. qui fructus vberes, quos in toto orbe fecit Societas, sic describit.* Paulus quoque tertius, Paulus 4. Pius 4. & 5. nec non Gregorius 13. Societatis IESV Patres illo ire iusserunt (ad Indias scilicet occidentales) quo cum penetrasent, parum habuerunt, Christianos qui iam erant excolere, nisi etiam Evangelium latius propagarent, eoque inferrent, quò nunquam antea peruenerat. In Iapone enim sexaginta Regnorum regione, quidquid est Religionis ac fidei, ipsi soli plantaerunt, soli rigauerunt; Deus autem tale incrementum dedit, vt illic centena millia Christianorum censeantur. In Regnum quoque Sinense illud tantum tamque opulentum, vt fidem pene excedat, quod antea clausum à Dæmone tenebatur, illi tamen splendorem Euangelij intulerunt, nihil veriti tam hic, quam alibi periculum capitis, quod plurimi ex eis æque atque Franciscani, Dominicani, & alij adierunt, & in sanguine perfuso sementem Christianorum seuerunt. *Hæc ille.*

Societas Christianos in India excolit.

Et Evangelium ed, quò nunquam peruenerat, intulit.

In Iaponia quidquid est fidei, ipsa plantauit.

Et in Regnum Sinense non sine sanguine penetrauit.

42. A FRANCISCO FORERIO *Scriptore doctissimo, qui Concilio Tridentino interfuit, & in Epistola ad Henricum Cardinalem ante Commentarios suos in Isaiam, Societatis homines appellat, Sanctitate, & doctrina excellentes viros.*

Socij sunt viri sanctitate, ac doctrina excellentes.

43. A LVDOVICO GRANATENSI *Nobili Ecclesiaste, scriptoreque laudato nunquam satis, deque tota Christiana Republica suis voluminibus optime merito: qui è Societatis aduentu ad inchoandum Eborense Collegium magnam hausit animo voluptatem, Cardinali insuper, qui eius opera plurimum utebatur, ea de re tanquam de sua mirifice gratulatus. Amabat enim pro sua benignitate, & magni faciebat hunc nouellum Christi Cætum. Itaque cum vicissim ei Cardinalis mandasset, vt ipsius pro concione consilium de instituendo Collegio significaret; id ille prolixè, nec sine magna Societatis com-*

Societas Cætus Apostolicus.

Ad hominū salutem tuendam, & veterem in Ecclesia sanctitatem renouandā conspirans. mendatione fecit, cum diceret, Eam Apostolicum quemdam Cætum esse, qui ad hominum salutem omni ratione tuendam roborandamque in Ecclesia Dei veterem sanctitatem totis viribus conspiraret. *Sic i. Par. Hist. Soc. cit. lib. II. num. 69.*

Laudata in Ignatio Parente Societatis, & prudentiæ speculo.

Ingenti fructu in omnes mundi nationes penetrauit.

Egygia Granatenfis Epistola in defensionem & filamen Societatis. 5. Reg. 2. 20. Ioan. 9. 6. 4. Reg. 20. 7. Exod. 1. 5. 9.

* AB EODEM *In quadam Epistola ad P. Ribadeneiram approbante vitam Parentis Sanctissimi Ignatij ab ipso conscriptam. Legi (inquit) aliquando, & nunc iterum quintum Ignatij vitæ librum (quem ad me tanquam ad antiquum Societatis filium Patres miserunt) euoluique maxima iuspensus admiratione ob vitam, heroicis mirabilesque virtutes illius sanctitatis, & prudentiæ noui speculi, quod luctuoso hoc æuo Deus in lucem edidit, vt infinitas animas ad exitium ruentes sempiternum ad æternam eueheret fælicitatem. Hæc ille. Et in altera Epistola ad eundem Ribadeneiram, quæ inuenietur initio vite eiusdem S. Ignatij iam dictæ, subiungit: Quod maius gratiæ miraculum potuit diuina potentia gerere, quam militem omni militari licentia perditum, nullis litteris imbutum, tantisque persecutionum iaculis ab Vniuerso Mundo peti- tum, vt aptissimum instrumentum assumeret ad prima vnius Ordinis fundamenta iacienda, ex quo tam ingentem experimur fructum & qui tam breui temporis periodo in omnes mundi Nationes penetrauit.*

* AB EODEM *In altera ad quemdam è Nostris Epistola verè aurea, in qua ille Societatis famam à Canino dente maculatam defendit stylo sane acuto, & eleganti. R^{mc}. Pater (inquit) Deus scit quantum meo animo dolorem V. R^e. litteræ intulere: nollem enim nostro damno Vestræ Familiæ emolumentum ex- cresceret: nam in hoc negotio iniuriati damnum minus ex- timeo, quàm iniuriantis. Etenim dudum mihi diuini opificis cognitus est, res ad exitum perducendi stylus, qui aquas amaras sale edulcat, oculos luto illuminat, vulneribus ficuum malsâ sanitatem inducit, Israëlitis filios duris Pharaonis experimentis, & Christianorum populum tyrannorum rabie,*

& id-

& infectatione multiplicat. Sed quid mirum, cum diuinorum operum communissimum sit rebus ut inter se pugnantibus, ut ad perfectionis culmen omnia deducat: sicuti Ioseph seruitute ignominiosa, qua fratres somnia eius inania facere conabantur, ad eius felicitatem usum admiramur. Ita quod ille Dominicanus Pater (*Canus hic erat*) ad vos omnino euer- tendos assumit, Deus in vestrae celsitudinis remedium con- uertit. Et verius est ipsum terram vestram tot laboribus ad feliciores fructus disponeret, quam vos ad secundam Anti- christi messem vestris operibus properari. Credo equidem ipsum, de quo acclamat patientissimus Iob, qui ponit ven- tis pondus; quique Gentium Apostolo carnis stimulum admo- nit, ne reuelationum magnitudine per superbiam extollere- tur, Vestris RR. hoc flagellum prouidisse, ne plausus celsitu- do, aut egregia totius Orbis existimatio in superbiam vos extolleret. Ad memoriam reuocet V. R. segetes nunc aeris suauitate indigere, nunc rigorosis frigoris experimentis, & siccitate, ut primum illas ad desideratissimum culmen subli- met, secundum profundioribus radicibus terrae viscera pe- netrantibus obfitmet: id ipsum spirituales plantae, quas Deus in Ecclesiae campis ad sui glorificationem conferit, sibi iure optimo deposcunt. Sicut enim laudibus (quando immode- ratae non sunt) virtus excrescit, ita laboribus amplius robo- ratur. Maximo ergo gaudio V. R. exundet, quod Socie- tas ipsismet Ecclesiae Primitiae vestigijs insistat: Et va Roma quando funditus euertetur Cartago. Hoc dumtaxat V. R. enixe oro; ut Deo orationes instanter fundat, ne vnus culpa in Nos omnes rigorosam prouocet eius flagellum; die vltima Martij 1566. Ita Ludouicus Granatensis Societatis fama defensor acerrimus, cuius haec vltima Epistola latine a nobis reddi- ta, vulgari lingua, sed non vulgari stylo inuenit lector apud P. Eu- sebius, vita B. Borgiae lib. 2. cap. 31.

44. A IOANNE DE LA PEÑA Ex eodem sacro Ordine singu- lari pietate, ac doctrina viro, & Salmanticensium Doctorum è nu-

Gen. 37.

19.

Iob. 28.

25.

2. Cor. 12.

7.

*Qua per-
sequitur, ne
egregia or-
bis existi-
matione
superbiat.*

*Laboribus
roboratur
Ecclesia
instar.*

*Societas
aduersus
impugna-
tores de-
fensa.*

mero qui acri studio diuini honoris accensus inter tot, tantaque So-
cietati criminationes oblatas, inuestigare, ipse per se, studioseque per-
scrutari mores eius, & Instituta cepit. Cumque omnia reperisset longe
alia, atque ea, que ab impugnatoribus iactabantur, non dubitauit re-
centem Ordinem iniuria vexatum aduersus Collegæ morsus (is etiam

*Iobo similis
in persecu-
tionibus.
Iob. 19. 2.*

Canus erat) tum lingua, tum etiam Calamo defendere. Aduersarijs
Societatis (aiebat) non secus accidisse, atque lobi sancti ami-
cis, qui cum falso sibi persuasissent in hac vita neminem à
Deo, nisi nocentem rebus asperis exerceri, ex eo pronun-
ciato, ac vana persuasione collegerant Vniuersam calamito-
fissimi viri vitam nihil veræ solidæque Sanctitatis habuisse,
sed meram simulationem ac fucum: ac proinde consolatio-
nis loco reprehensionem exorssi, multa protulerunt in simu-
latorem quidem rectè cadentia: quæ tamen in virum reipsa
Sanctum, Deoque gratissimum collata distabant à vero lon-

*Et Christo
Domino.*

gissimè. Similiter Pharisæos ex ipsorum Christique vitæ dif-
similitudine, ac præsertim quod traditiones, quas illi primas
habebant, magister cælestis posthabebat Dei præceptis, &
illas quidem omitti non oportere, sed hæc facienda, in his
insistendum docebat: persuasos nihil in eo veri esse, cum se

*Ioan. 10.
36.*

Dei filium perhibebat, blasphemiam proclamasse. Quæ opi-
nioni illorum congruens erat appellatio, & vera, si conijce-
retur in mentientem, sed collata in verum Deum, ipsa erat
maledictum horrendum, & blasphemia. Similiter ergo So-
cietatis accusatores, cum sibi persuaserint eam Antichristo
præire, ac præsternere iter, multa de Hæreticorum moribus
disputare, non aliena, si per sese considerentur à vero: sed
quæ ad hunc Ordinem traducta manifestè falsa, & contu-

*Vberes eius
in Ecclesia
fructus.*

meliosa sint. Nam in primis à Sede Apostolica comproba-
tam esse Societatem; deinde negari non posse, quin vberes
in Ecclesia Dei fructus, vbicumque versaretur, afferret.
Quæ duo argumenta S. Thomas virget contra eos, qui Reli-
giones impugnant. Ad hæc certum esse Religiosi naturam
Ordinis, votorum compage quasi vitalibus artubus conti-

ncti:

neri: cætera extrinseca esse, proque Instituti modo, aliter atque aliter apte ad finem propositum temperari. Quam ad amissim exigenda ea, in quibus hic Ordo ab cæteris differt. Ac nominatim quod non nisi communi Sacerdotum vestitu, quo facilius in hominum quorumuis, ac præcipuè Hæreticorum ad omnes Christo lucrificandos det sese consuetudinem, planè esse Dei sapientiæ, vitæ Apostolicæ, Christique conueniens. In ipso vero Religionis cuiuspiam Auctore non requiri miracula, quæ non fidelibus, sed infidelibus signa sunt. Quin potius, hoc planè esse Antichristi dogma, si quispiam asseueret nullum hominum cætum recipiendum, cui non rerum admirabilium perpetratio suffragetur. Quippe nouissimis temporibus in Ecclesia perrara fore miracula, cum tamen Antichristus, eiusque satellites falsorum prodigiorum multitudine in fraudem inducturi sint, si fieri possit, etiam electos. Ac mirum sane videri aduersarios mentionem fecisse signorum: cum facilius fuerint suam de Antichristo persuasionem confirmaturi, si miracula huius Ordinis multa celebrarentur: quæ tanquam fallacia criminantes, cæteris Antichristi notis adiicerent. Sed admirabili sapientiæ diuinæ dispensatione factum, vt Societatis filij non ita multa in Europâ, terrisque fidelium miracula ederent, nisi certa, & extra calumniam posita, reddentes passim non corporibus, sed animis sanitatem, ac vitam. Denique, *aiebat Peña*, fortasse aduersarij dicent, Petri Cathedram, quæ firmamentum est veritatis, posse in confirmandis Religionibus saltem in facto errare, quod tamen concederem, tamen equidem semper crediderim, te potius hominem nescio quem, quàm Christi Vicarium falli. Verum enim verò prædicare Ordinem religiosum, quem Sedes Apostolica ritè (nam quis vnquam aliter factum ostendet) comprobauerit, perniciosum Ecclesiæ esse, Antichristi Antecursorem, atque homines ex ea professione omnes natura status ipsius deceptos, aut deceptores esse,

*Varia in
Societatem
criminationes
ex-
puncta.*

*Matth. 24
24.*

*Potiora
Societatis
miracula
animarum
salus.*

esse, res est in omnes partes absurda, ne quid grauius dicam. Nam alioqui Ecclesia, *inquit*, manca esset, nec sibi sufficiens, si Spiritus Dei in re tam graui errare illam sineret; comprobando, ac proponendo cuncto Christiano populo nomine virtutis, & Christi vitæ genus, quod esset Antichristi, atque Diaboli. Absit, absit. *Hæc scripsit, vulgavitque non modo ex Ordine, sed etiam Cœnobio eodem Peña doctissimus, in Societatis defensionem, ut constat ex I. Par. Hist. Soc. lib. 8. nu. 49.*

Iterum propugnata celebri Apologetico.

In cuculli defectu, & non admittendis expulsi aliorum Religionum.

In Chori non usu, & modestia exteriori.

* AB EODEM quem singulas aduersariorum criminationes aduersus Societatis Institutum, & modum in particulari dissoluentem vulgari lingua, leges Tom 3. virorum Illustrum Soc. fol. 313. in vita P. Michaelis de Torres S. 3. verbis sane grauissimis, & euidentissimis, quæ latinè reddita sic se habent. Non est (*inquit*) odio moueri Societatem erga alias Religiones Cucullum non induere, nec scapulare, sed medium aptissimum eligere ad suum finem assequendum; neque id agit sine aliorum Ordinum exemplo, qualis est Clericorum Regularium S. Augustini. Nec nouum est in super nolle eos admittere, qui in alijs Religionibus à prima vocatione defecerunt, ob animi inconstantiam, & id ad exemplum Ordinum Militarium. Nec chorum esse de Religionis essentia, quis dubitet, quo Religio Apostolica caruit, & Dominicana in prima sui fundatione; immò & S. Gregorius prohibuit in quodam Concilio sub excommunicationis pœna, ne Sacerdos, aut Diaconus in choro caneret: & à choro cæteræ Religionis Scholares suos lectores, ac Prædicatores eximunt. Quare ergo, infert, vitio Societati tribuendum, hoc onere liberasse suos, quorum Institutum, ac professio tota est in salutem, & perfectionem proximorum incumbere, iam lectionibus, iam Prædicationibus, iam Missionibus, & similibus. Nec compositionem, & modestiam exteriorem Sociorum fictam, aut fallacem esse, temerè iudicandum est, sed veram in oculis Domini: eamque non minus necessariam fore ad illustrandam, conseruandamque in suo virore virtutem, quam folia, quæ natura ipsa prouidit

vidit arboribus, non tam ad sui ornatum, quam ad fructus maturandos, conseruandosque. Nec Societatem abscondere à solis oculis suum Institutum, sed illud viris doctis, grauibufque communicare, vulgaribus hominibus non item, quorum excedit capacitatem. Nostrosque non solum docere iuuentutem iam maturam, sed etiam pueros in Scholis, ex quibus Reipublicæ reformatio pendet. Nec superbiæ aut arrogantia tribuendum Societatis IESV Nomen ab Ignatio impositum, & à Pontifice confirmatum: sicut quia S. Dominicus Prædicatorum suam Religionem nominauit, Minorum S. Franciscus suam ob humilitatem, alias Religiones Humilitate, & Prædicatoribus carere dicendum non est: sicut etiam Trinitas Sanctissima ita suæ Religioni deuincta non est, quin omnibus etiam se communicet. Nec rigor Pœnitentiarum qui desiderari videtur in Societate, carpendus, quia etsi nullas habeat ex regula, proponit tamen faciendas secundum subditi necessitatem, & ad superioris præscriptum. Quod si Oratio sine mortificatione esse non potest, vt constat experientia, sequitur aptissimam, & vtilissimam esse, & magni fructus interioris Sociorum pœnitentiam, quia hæc cum spiritu ab illis fit, viuidoque se mortificandi desiderio. Nec communis modus victus & vestitus, corporis commodis, delitijsque indulgere Societatem probat, vt criminatorem exprobrat: quia nimis verum est hoc Saluatoris Oraculum: Venit Ioannes Baptista neque manducans, neque bibens: (venere tot alij Religiosissimi Ordines & sanctæ austeritatis exemplo inclaruere) & dicunt; Dæmonium habet. Quid vltra? Venit filius hominis manducans, & bibens (venit IESV Societas Ducis sui exemplo communi habitu, victuque contenta) & dicunt: Ecce Homo vorax, & potator vini. Ecce mollis, lauta, delicata Societas est. Nec insuper vituperandus plausus, & honor ab omnibus exhibitus, cum honor sequatur instar vmbrae virtutem. Domos suas in magnis Vrribus, ac populis collocare, necessarium est in huius Religio-

In suo Instituto, & IESV Nominis.

In pœnitentiarum rigore, victu, & vestitu.

Matth. 11. 18.

Ibid. v. 19.

In Collegijs, & spiritualibus exercitijs.

nis exordio, in quibus vberior iuuenum copia ad Religionis augmentum: & ex paucis quos Societas numerabat, illorum nonnulli in excolenda Orientali vineâ occupabantur. Quod de Exercitijs spiritualibus diuulgabatur omni suspitione carere asserit, cum eorum liber visus & examinatus sit à viris doctissimis etiam Dominicanis, & à Sede Apostolica approbatus: & mirum quantum proximos inflammare possit, qui in horum exercitiorum vsurpatione prius proprium animum accenderit. Nec dolum, *addit*, ponendum vllum esse in repudiandis dignitatibus, siquidem obedientiæ Summi Pontificis in illis admittendis se Societatis homines subiiciunt. Quæ omnia cum ita se habeant (*concludit*) laudandus maximè est huius Religionis Fundator, fructus enim adeo suaues & dulces non vitium, aut amaritudinem arguunt, in radice. Nec quod, vt nouitatum inuentor fuerit persecutionem passus, Societatis Auctorem suspectum reddit. Hæc enim est via regia per quam hæcenus omnes Sanctissimi Fundatores progressi sunt: semperque ita accidit, libertatem, & relaxationem inuenire in mundo mille Patronos, virtutem vero vix vnum, qui eam foueat, ac protegat. *Huiusque doctissimus Peña, id est à rupe dictus: rupe enim firmissima Socijs ille fuit, quâ tot persecutionum fluctus ruptis, perforactisque sunt.*

*Ac tandem
in repu-
diandis di-
gnitatibus.*

*Ignatius
laudatus.*

*Societas
Salomonis
Regia.*

*Eius vir-
tus, ac ze-
lus.*

45. * A LVDOVICO DE OLIVA, Priore Sanlucarensis in Bætica Conuentus, egregioque Predicatore, è publico suggestu sic in Societatis laudem perorante, vt constat ex eius sermone in Beatificatione S. P. Ignatij, à fol. 3. col. 2. Vos (*inquit*) inuito Auditores, ad perlustrandam Salomonis Regiam ab Hispano Sanctitate illustri excitatam, in cuius contemplatione hære attonitum, non erit alicuius ignorantia indicium, sed prodigiosa maiestatis commendatio. Quæ virtus! qui Zelus! quæ contemplatio! Testes sint Hispania, Italia, Germania, Gallia, Anglia, Scotia, Dalmatia, Hibernia, nouus Orbis, Ierusalem, Iaponia, Sueuia, Britania, Turcicique Vastissimi Tractus.

Stus. O quàm excelsa Domus! Quæ Nobilitas! qui Duces! Domus excelsa nobilitatis.
 qui Gandiæ! qui Antelati! qui Padillæ! qui Guzmanes! qui
 Mendozæ! Soromaiors, Zunigæ! Qui Doctores! Hæc profecto
 abyssus est profundissima. Qui Scholastici Theologi! Doctrinæ abyssus profundissima.
 quàm ingeniosi! qui Legistæ! qui Interpretes! qui Canonistæ!
 qui Astrologi! qui Arithmetici! qui Geometræ! qui Philolophi!
 qui Metaphysici! qui Logici! qui Humanitatis Magistri!
 qui Græci! qui Rethorici! qui Hebræi! Quæ Sanctitatis
 Officina! qui pœnitentium expiatores! qui diuini verbi
 Concionatores! qui animarum Pastores! Ad rem attende:
 hic enim nulli recessus, nullæ distantes imagines per
 dolum repræsentantur: omnia quàm propriè sese ingerunt
 sensibus; & hæc mea mens est, vt exultem, si Societatis
 res laudibus æquare velim, omnem conatum meum superatum
 iri. O quæ Salomonis Regia! in cuius penetralibus, quot
 filijs concessa ad pacatissimam quietem domicilia?
Et postea fol. 5. col. 1. addit. Quando omnia in terram misero
 aduoluebantur præcipitio, & cum extimescendum erat ne
 istius Machinæ spiritualis ruinâ diuina gloria in orbis
 peliretur tenebris; Ignatus è semi dirutis illorum mænium
 lapidibus sublime erigit Ædificium, excitat tanquam Architectus
 Religionem ad eò firmissimo robore præditam, vt in illa
 totius Ecclesiæ cellissima Domus facile valeat niti, & incumbere
 &c. Quod igitur *(ait col. 2.)* nec Ignis, nec stellæ ante
 huius Sacræ Religionis aduentum potuère, Hæc Magna Lux,
 Ciuitasque Magna perfecit, in cuius mænibus Deus Pharos,
 lucernas, ac luminaria ad fugandas ignorantie tenebras
 accendit. *Et rursus fol. 6. col. 1.* Quia vero hæc Sacra Religio
 clarissimam nobilitatem suam & genus à stirpe Regia oriundum
 modestiæ velo tegit, illud prætermitto, & ad singularem
 vitæ eius mixtæ perfectionem progredior, in qua legatos,
 & Paranimphos habet, &c. Nec Societati *(ait col. 2.)* negandum
 Religionem esse meditationi, & contemplationi deditissimam,
 & simul voracem laborum, omnibusque Ecclesiæ

*Librorum
vorax, &
orbis refor-
matrix.*

*Via eius
facinora.*

*Societas
limpidissi-
ma nubes
omnes in-
differenter
irrigans.*

*Sapientia
Fons.*

*3. Reg. 17
21.*

clesiæ Ordinibus complanasse virtutis iter, totumque Mun-
dum à vitijs, & à perditione per filios suos reuocasse, & refor-
masse, pueros lacte doctrinæ, viros pharmacis exercitiorum,
fæminas pane Sacramentorum, &c. *Et fol. 8. col. 1. subiungit:*
Quis vnquam omnium Ordinum homines ad cæleste reg-
num per viam nullis mæandris impeditam, nullis flexuosis
ambagibus implexam, euexit felicius, quam Societas? Quis
ferico, bisso, & purpura splendentes, lectisque pretiosis, &
aulæis regijs quiescentes, cautos & scrupulosos fecit? Quis
milites parmarum effractores à blasphemijs, sicarios à ludo
abstinere docuit? Quis alius fideles scribas? Apparitores Vr-
banos? Veridicos, & minimè fallaces Mercatores? Agricolas
laboriosos? Carnifices pios fecit? Si Societatis Templâ fre-
quentent, quæ Mulieres deuotæ non sunt? Qui Agricolæ
decimas non soluunt? qui Canonici eleemosinas in pauperes
non effundunt, &c. *Et postea fol. 9. col. 2. Societas IESV (inquit)*
non est Ordo, qui ementitis laudibus exornetur, sed qui sine
lite plus Ecclesiæ Dei inseruiert. Limpidissima Nubes est
hæc sanctissima Religio, quam Deus è cælo demisit, quæ non
vnum duntaxat locum, sed omnes indifferenter irrigatura
volat, ita suos imbres omnes fecundatura agros spargit in
deserta, in villas, in eremum, in Sacra, inquam, Collegia, in
vniuersitates, in Scholas, in Pulpita, in Cardinales, in Episco-
pos, in sanctissimæ fidei Tribunalia, in sanos, in infirmos, in
egenos, in diuites. Hac Nube irroratus quis tristitiæ aridita-
tem non expulit? Quis infirmus inter dolorum angustias
non inuenit solatium? Quis tepidus diuinis eius ignibus non
exarsit? Quis ignarus doctrinam ebibens ex hoc fonte in sa-
pientem non euasit? *Et fol. 10. col. 1. Postquam Elisei ad paruuli
membra se coaptantis, & coadunantis reuocationem descripsisset,
exclamauit. ô sanctissimus Ordo, vbi tantæ æstimationis in-
genia, & tantæ auctoritatis viri, te ad puerorum captum non
horrent conformare, vt doctrina illos imbuant, & sanctitate.
ô insignis Religio, vbi inter tot mirabilia, nihil plus suggerit
admi-*

admirationis, quàm egregios videre viros adeò capaces, vt mille Orbium clauo valeant admoueri, toto Conatu conuersos ad pueros edocendos in grauissimis alioqui Academijs, carminibus, & soluta Oratione latine dicere, & è suggestu velut grauissimos Rethores perorare, &c. *Et fol. 11. col. 1.* Audeo (*inquit*) dicere, quod si aliqui Religionum Antesignani nunc suorum Cærium iacerent fundamenta, plurima, quibus hæc sancta Religio specialis redditur, tanquam à Republica inter omnes, quas in mundo admiramur, ordinatissima, in suorum Ordinum ornamenta emendicarent. Athenis pulsus exiit aliquando Diogenes & ab amicis rogatus, cur exilium adeo sereno vultu perferret, quatuor has causas designauit: Quia Athenis sine litteris litteræ: sine Nobilitate Nobiles: sine occupatione ciues: sine virtute studiosi. Ex hoc quadruplici capite tuas laudes celebros, ò Athenæ diuinæ! Quæ virtus? quæ Nobilitas? quæ Occupatio? quæ sapientia tua? satis est dicere, esse Nubis, & Luminis amicissimam connexionem, esse quintam licoris diuini Essentiam, igne, & instrumentis adeo purificatam, vt dulce nihil amaroris admixtum habeat, amarum nulla dulcedine fatuetur. Quæ tam perfecta animorum cum obedientia conformatio? quæ voluntatum resignationes nulla simulatione fucatæ, nullo fuco coloratæ. In Republica Atheniensi asseruit Diogenes nullam inueniri virtutem, in Societate non solum viget, sed & in externos largissimè se diffundit, vt videre est in puellæ cuiuslibet desponsatione: postquam enim eius nobilitatem, diuitias, pulchritudinem sponso commendauimus, tum demum omnem eius coronamus commendationem, addendo, illam in Societate confiteri, &c. *Et postea col. 2. addit:* Qui flores in Corollam in Horto conferit, ex omnibus meliores legit. Optimi sane Horti sunt Sacratissimæ Religionis, Societas autem Fasciculus est Doctorum, Prædicatorum, Apostolorum noui Orbis, Virginum, Confessorum, ac Martyrum &c. *Et tandem adstantes socios alloquens concionem concludit.*

Admirabilis in puerorum educatione.

Respublica inter omnes ordinatissima.

Athena diuina virtute, nobilitate, occupatione, & sapientia.

Columna nubis, & ignis, Exod. 13. 21.

Fasciculus Doctorum, Apostolorum noui Orbis, Virginum, ac Martyrum.

Insigniam
Elogiorum
congloba-
tio.

Eia agite, Cælestes Columbæ, diuinæ Nubes, expertissimi Architecti, Cæleste viridarium, Planta ab spiritu Sancto confita, Placidissimum Dei Topiarium, Ordo Sanctissime, hoc munusculum à quodam Vobis addictissimo suscipite. *Hæc inter alia Oliua doctissimus cuius eloquentiæ, & amoris oleum, in filios olei (quales IESVITÆ sunt) in omnes facile se diffundit.*

Socij fun-
datores ac
reparatores
fidei, mo-
rumque re-
formatores.

46. * A IOANNE DE LA PVENTE Regio Historiographo Tom. *Conuenientiæ Monarchiarum*. Fructum, *inquit*, quem Societas fecit per septuaginta annos, paucis adiunctis; à primæua sua institutione, Europæ Regna prædicent, Orientalis Indiæ Prouinciæ celebrent, eius siquidem filij, in omnibus Orbis partibus Fundatores, ac Reparatores sunt fidei, morumque Reformatores. *Ita ille apud P. And. Luc. vitæ S. Ignatiij lib. 4. cap. 20. fol. 320. En breuissimis lineis longissimam Societatis, ac Sociorum commendationem.*

Societas in
Ignatio
laudata.

47. * AB ANTONIO CALVO *In Propugn. Religionum cap. 14.* B. Ignatius de Loyola (*inquit*) Fundator, ac Generalis Societatis IESV Illustris Sanctitatis exemplum, Mundo datus in his extremis temporibus, tanquam speciale Dei beneficium, in infinitarum animarum remedium, vti Pater Magister Ludouicus Granatensis affirmat: alijque viri insignes de illo scribentes, vel ante suam Beatificationem, iam Beatum, ac sanctum appellabant: cuius admirabilem vitam ac Sanctitatem Deus & miraculis, & persecutionum trophæis patefecit, quas Dæmon salutis animarum inuidus contra ipsum excitauit ad impediendam foundationem Religionis adeò fructuosæ, quam Deus per Ignatium Mundo dare decreuerat. Non dum grandis admodum Ædificij fundamenta iecerat; cum non solum per diuersas Orbis plagas, sed in Vrbe etiam tempestates horribiles aduersus filios, & Patrem, in eorum destructionem, & ruinam humani generis hostis commouit. At cum Dei Opus Societas esset, quanto plus ille, eiusque Ministri in eam debacchabantur, tanto gloriosior

Fructuosa
Religio &
grande ad-
modum
ædificium.

Dei opus, eò
gloriosum,
quo magis
impugna-
tum.

stior euasit eius ac Sociorum innocentia, iuxta id quod D. Chrysof. de Apostolis dixit. O miraculum! serui uincti sunt, Dominus Crucifixus, & prædicatio quotidie crescit, & per quæ videbatur opera prohiberi, per hæc accensa est. Et quamuis vita huius gloriosi Patris non esset tot firmata miraculis, hoc solum sufficeret ad ostendendum, illum diuinum esse Hominem, breuissimo quippe tempore, eius prudentia, influxu, ardentique spiritu eius filij per totum fere Orbem, uerbum Dei prædicantes, ad remotissimasque plagas Christi fidem inferentes penetrarunt. Vix confirmata erat à Sede Apostolica eius Religio, cum eius filios paucos numero, meritis magnos tanta uelocitate Deus per orbem totum disperfit, ut non tam pedetentim iuisse, quam uolasse uideantur, uti dicitur de Alexandro: etenim primo ætatis suæ anno se per Galliam, Italiam, Germaniam, Hispaniam, Lusitaniam, Hiberniam, Indias Occidentales ad Iaponiam usque dilatarunt. Vixit decem & sex annos post Sacræ Societatis IESU foundationem, quam Prouincijs, Professis Domibus, Collegijs, Vniuersitatibus, Nouitiatibus ac Residentijs per totum Orbem locupletatam reliquit. Sic ille apud And. Luc. ubi sup. lib. 4. cap. 20. fol. 321.

Ignatium
diuinus
homo.

Cuius in-
fluxu eius
filij Christi
fidem in
remotissi-
mas plagas
inferuere.

Tanta ve-
locitate, ut
uolasse ui-
deantur.

48. A DOMINICO BANEZ Magistro sui temporis plane doctissimo, qui indubitanter aliquando asseruisse fertur, si hominem Societatis uidisset chartis semel ludentem, iudicaturum, eum peccati mortalis reum. Tanta illi erat de modestia, & circumspectione Societatis opinio: Sic refertur ab Eminentissimo nostro Cardinali de Lugo Tom. 2. de Iust. & Iure disp. 31. Sect. 1. n. 12.

Summa de
Societatis
circumspe-
ctione opi-
nio.

49. A PETRO BOLLO Theologo Parisiensi in sua Æconomia Canonica Lugduni edita ann. 1588. Class. 3. cap. 5. §. 8. ubi postquam Concilij Trident. curam circa puerorum Institutionem exposuisset, inter alia multa sic ait. Iuuentutis instituendæ labor cum plarimorum utilitate coniunctus Deo gratissimus est, & magnæ mercedis, omnibus autem inuisus, & intolerabilis. Res profecto male cessisset nisi Deus novos cooperarios misisset

Ea. & do-
ctrina &
moribus,
puerorum
educationi
intendit.

Et colla-
bentibus
gymnastijs
opem tulit.

sisset Societatis IESV Patres, qui non minus bonis moribus, quam doctrina prodesse videntur. Hæc Dominicanus grauiissimus: qui in Notis marginalibus addit: Pessimè consultum erat iuuentutis educationi, nisi Iesuitarum Societas collabentibus gymnastijs dedisset opem. Ita apud P. Fran. Salmas in Iohannam Prophet. exposit. literal cap. 1. quest. 16. n. 7.

Eius filij
ignorantia
& impie-
tatis impu-
gnatores
acerrimi.

50. AB ALFONSO CIACCONO, Qui in vita Pontificis Pauli III. paucissimis verbis multa, & grandia encomia complexus, dum Societatis homines, vocat, Ignorantiæ, & impietatis impugnatores acerrimos. Quid breuius? sed quid grandius? Ita refertur apud Paul. Leonard. in Apolog. pro scient. Med. Par. 3. num. 54.

Et contra
Antichri-
stiam in vl-
timo con-
flictu pu-
gnabunt.

51. * A LVCA FERNANDEZ DE AYALA, In sua Historia de vita, & morte Antichristi Discurs. 12. fol. 358. Erunt, inquit, homines virtuti dediti, & vitæ Apostolicæ in persecutione Antichristi: & præcipuè tales erunt duo Ordines S. Dominici, & Societatis IESV, qui Henoc assistent & Helia &c. Sic ille: Huncque Discursum multis rationibus, coniecturis, etiam reuelationibus comprobat, que ibi ad longum videri poterunt.

Recentissimi
vineæ Do-
mini culto-
res.

52. A DOMINICO GRAVINA dulcis facundiæ Theologo, qui admodum copiosus, & disertus est in Iesuitarum prosequendis laudibus, in 2. Par. de voce Turturis cap. 30. à fol. 126. Ad nouissimos, inquit, vineæ Christi Domini cultores Patres Venerabiles Societatis IESV merito nuncupatos (dicente Ambrosio ser. 47. confortium meretur nominis, qui confortium meretur & operis) intuendos descendo. Vitis illa abundans illico

Of. 14. 7.

occurreret, de qua dici potest quod scripsit Oseas, Ibunt rami eius, & quasi Oliua gloria eius, & odor eius vt libani. c. 14.

Vitis abun-
dans Igna-
tius.

Ioel. 3. 10.

Aded cre-
uit in filijs,
vt vbique
ramos ex-
tendat.

Abundans certè vitis non in lateribus Domus Dei plantata occurrit S. Ignatius Loyola, quam cum cælestis Agricola ab actibus huius sæculi præpurgasset conuertens militis lanceas in falces, & gladios in vomeres ad arandum gentilium pestora pro Euangelij disseminatione adeo creuit in filijs suis, vt iam extenderet palmites suos vsque ad mare, & vsque ad flumen

flumen propagines eius. Mittuntur siquidem rami eius (missionis enim quarto voto deuinci solent, qui solemnem professionem emittunt) & ad Indos, ad lydios, ad lybiam, Æthiopiam, aliasque remotissimas regiones, ad insulas longe, quæ de Deo non audierunt, alacriter properantes, tanquam cooperatores terram humani cordis, concionibus, confessionibus, lectionibus, Catechismo excolunt, & cælesti prædicationis imbre, & rore irrigantes fæcundant, & folijs, floribus, fructibus, hoc est doctrina, verbo, & exemplo uiuidos ramos tantæ vitis ostendunt: pendent è ramis botri, Martyres illustres; innumeri enim huius vineæ partim Sacerdotes, partim laici à Gentilibus, aut hæreticis expressi vinum Martyrij meracissimum in cellam vinariam spongi inferentes recensentur, à Societatis huius teneræ incunabulis, vsque ad præsentia tempora, qui lauerunt in vino stolam suam, & in sanguine vuæ pallium suum gloriosè pro Christo occumbentes &c. *Recensitisque pluribus numero inclitis Martyribus, gloriosis Confessoribus à Xauerio ad Borgiam, viris & virtute, & literis illustribus, qui tanquam rami generosi ab Ignatiana Arbore pendent; & quibus eadem Arbor (vt inquit Auctor grauißimus) tanquam Ornamento vestitur, subiungit? Pergo, & eundem S. Ignatium vt Oliuam contemplor; dicere enim potest, Ego quasi Oliua fructifera in domo Dei; vnde quasi Oliua erit gloria eius. An non Oliua fructifera S. Ignatius, cuius fructum quinque sibi sapientes Virgines, vt verbis vtar Hieronymi parauerunt, ex quo vulnerum mitigatur tumor, languentis membra requiescunt, in tenebris lumen accendit, vnguntur in agone certantes? Ad hoc enim S. Ignatij & filiorum tendit Institutum, vt ex confessionibus medela, ex prædicatione splendor, ex disputationibus, & congressibus cum Hæreticis victoria reportetur. Ad Oliuam spectat ad alendam iuuentutem Scholarum, Collegiorum, & Seminariorum erectio, vt diuinissimorum omnium sit literis & educationi adolescentium & saluti animarum cooperari. Sed quæ Dei facultas! audi. Dei facultas*

E Ramis botri pendent, Martyres.

Et illustres literis, ac sanctitate viri.

Ignatius Oliua fructifera in domo Dei. Pl. 51. 10.

Oleum eius institutum. Math. 25. 4.

Is spirituum figurum Collegiorum erectio, ad iuuentutem perditam reparandam.

Ier. 18. 2.

sub figuli typo describitur : venit enim saluare quod perierat, & conuertens pedibus rotam Euangelium præsignantem, quod fractum erat, in pristinam reduxit formam. Sed si referente Plinio lib. 35. c. 12. Numa Rex Collegium figulorum instituit: Ignatius spiritualium figulorum Collegia erexit, ad peccatores, qui dicunt, facti sumus sicut vas perditum, reparandos. Ad quod conuersionis munus, & tenellæ iuuentutis rectam educationem, omnem curam, industriam, laborem dirigunt. Horum figura in veteri testamento præcessit, nam de Iosaphat legitur. 2. Paral. c. 17. quod tertio anno Regni sui misit de Principibus suis Benhail, & obdian, & Zachariam, & Nathanael, & Michæam, vt docerent in ciuitatibus Iuda, & cum eis leuitas Semeiam, & Nathaniam &c. Elisaïna & Ioram Sacerdotes, docebantque populum in Iuda, habentes librum legis Domini, & circuibant cunctas Ciuitates Iuda, atque erudiebant populum. Non est cur illud obiiciatur Isaïæ 33. Vbi est literatus, vbi legis verba ponderans? vbi Doctor paruulorum: Passim enim tibi occurrent doctissimi Theologi, Scholastici, scripturarum interpretes, vt si curiositatem explere cupias scriptorum Societatis, in promptu habeas Ribadeneiram de scriptoribus Societatis: præter hos sunt etiam inferiorum artium Magistri, & paruulorum Doctores, propter eum qui sapientiam præstat paruulis, & paruulus pro nobis factus est, ad rudimenta prima docenda se demittentes. Gloriam libani in S. Ignatio pariter intueor propter odora menta bonæ famæ, & exemplorum quibus suauissimè fragrant tanti Parentis sectatores. Sed ex alio titulo in eo gloriam libani aspicio, nam etsi ex instituto dignitates Ecclesiasticas accipere recusent, nihilominus Apostolica Sede iubente, easdem ex obedientia acceptant. Duos viros insignes diebus nostris vidimus in S. R. E. Collegio coaptatos Franciscum Tolerum, (quem eius olim Præceptor Fr. Dominicus Soto prodigium solebat appellare) alterum Robertum Bellarminum fidei athletam robustissimum, olim Capuæ

Eorum insignis sapientia in veteri testamento figurata. 2. Par. 17. 7.

Isai. 33. 18.

Et in Ignatio gloria libani, odore virtutum, quibus filij fragrant.

Et purpurâ, quâ Tolerus, & Bellarminus rubent.

Archiep.

Archiep. & merito nouum Antoninū in subleuandis pauperibus, in vitæ perfectione Basilium, in confutandis Hæreticis Irenæum, à diuina prouidentia destinatum dixeris. Plures galero insignitos vidisset parentum nostrorum ætas, ni B. Borgia, Antonius Corduba, Lainius, & alij de se humiliter sentientes modeste non reluctassent. Episcopos, & Patriarchas multos quoque legimus, non tam ad honores electos, quam ad onera vineæ Domini in Indorum cultura consecratos, qui facti gregi nouo, opus Dei mirifice promouerunt. Sed & mons Libanus aurea mala, citra aliosque fructus & plantas producit, ex quibus suauissimus euaporabat odor. Vnde ob virtutum fragrantiam sponsa describitur odorem spirans psal. 44. Myrrha, & gutta, & Casia à vestimentis tuis, à domibus eburneis, ex quibus delectauerunt te filiæ Regum in honore tuo: [Domus eburneæ, palatia eburnea, ait Ildorus lib. 15. & ampla tecta dentium, ora sunt, & linguæ Catechistarum, & Concionatorum, è quibus tanquam è Christi Regis nostri instrumentis prodeunt, cum doctrina, honestarum actionum exempla suauem exhalantium odorem:] Quæ passim cum in huius sancti Instituti concionatoribus, Catechistis, & alijs Operarijs inspicias, dicas necesse est: Gloria libani data est Parenti Ignatio. O vitem abundantem! ò fructiferam oliuam! ò libanum omni amænitate refertum! ò nouissimos operarios in vinea Domini conductos à Patre familias, qui non imparem in Ecclesia laborem pertulerunt, quam priores agricolæ portantes pondus diei, & noctis. Deerat Tertius collabentis mundi sustentator, & de duobus iam prouisum erat Dominico, & Francisco, qui manus diuinas tres in Orbem sagittas (sic visione cum Ordines Prædicatorum, & Minorum instituendi erant diuinitus ostensum est) restringeret. Tertius supererat ad tertiam sagittam reparandam, en S. Ignatius, & sicut Deus Dominicum, & Franciscum tanquam sagittas electas destinauit, vt sagittarent corda inimicorum Regis, è diuina pharetra sagitta tertia, emittitur,

Et insulis, ad quas alij eiusdem Ignatij filij per obedientiam electi.

Pl.44.9.

Matth.20 8.

Is tertius collabentis mundi sustentator.

Et sagitta è diuina pharetra emissa.
Pl.44.6.

Isai. 66. 19. Isaiæ Vaticinium completur, Mittam ex eis qui saluandi sunt ad gentes in mare, in Africam, & Lydiam tendentes sagittam, Italiam, & Græciam, ad Insulas longe ad eos, qui non audierunt de me. Vnde hos tres Ordines ijsdem pene institutis Dominus voluit colligari, vt vberem messem reportarent, non tantum fæces Israel conuertendo, sed salutem Domini, & lucem gentibus adducendo vsque ad extremos terræ, Antipodes conuertendo, Occidentales & Orientales Indos illustrando, vt verè impletum sit de his præcipue Tribus Ordinibus, quod dicit Isaias cap. 11. Et volabunt in humeros Philisthijm per mare, simul prædabuntur filios Orientis.

*Societas à
S. Vinc.
Ferrerio
prædicta.*

Liceat vaticinium viri Apostolici S. Vincentij Ferreri coronidis loco Sanctæ Societati adaptare. Tria (*sic Sanctus iste*) sunt nobis singulariter, & quasi assiduè meditanda. Primum Christus confixus, incarnatus. Secundum, status Apostolorum, & fratrum præteritorum nostri Ordinis, & hoc cum desiderio, vt illis conformemur. Tertium, status Virorum Euangelicorum futurus, & hoc debes die noctuque meditari, scilicet statum pauperum, simplicissimorum, & mansuetorum, humilium & abiectorum, charitate ardentissima sibi coniunctorum, nihil cogitantium, aut loquentium, nec saporantium, nisi solum IESVM Christum, & hunc crucifixum; nec de hoc mundo curantium, sui que obliuorum, supernam Dei & Beatorum gloriam contemplantium, & ad eam medullitus suspirantium, & ad instar Pauli dicentium, cupio dissolui, & esse cum Christo, & innumera- biles ac in æstimabiles thesauros diuitiarum caelestium, & super dulces, & mellifluos riuos diuitiarum, suauitatum, ac iucunditatum; & super omnia mirabiliter expansos, & super- infusos, & per conuersationes imaginari debes eos ipsos, vt cantantes canticum Angelorum cum iubilo citharizantium in citharis cordis sui: hæc imaginatio ducet te plusquam credi potest in quoddam impatiens desiderium aduentus illo- rum.

rum. Hæc ille. Qui omnium Ordinum, & inter eos florentis vineæ Societatis Apostolicorum Virorum salutis animarum insistentium œconomiam, fragrantiam spiritu prophetico visus est (vt dicunt aliqui) describere. Hæc doctissimus æque ac grauissimus M. Grauina in Ignatij Parentis, Matris Societatis, ac filiorum præclaram commendationem & laudem, in suo Libro de voce Turturis Par. 2. cap. 30. iam citato. Et postea cap. 32. addit) Futurum in Ecclesia fructum maximum strenuorum militum Societatis IESV, qui ad defendendam Ecclesiam ipsi in hac miserrima ætate diuinitus missi sunt, vberem messem inferentes in horrea Domini. Sic Illustrissimus Societatis Encomiastes apud Paul. Leonard. in Apolog. pro scientia Media Par. 2. num. 88.

Quæ inter omnes Ordines florentis vineæ odorem spirat.

Eius filij strenuissimi milites ad defendendam Ecclesiam.

vberem messem in horrea Domini inferentes.

53. A IOANNE BAPTISTA DE MARINIS, tam præclari Ordinis Generali meritissimo, qui pro ingenti suo amore ac beneuolentia in Societatem, vniouem cum ipsa strictissimam vniuerso Ordini peregre literis commendat: & ne tanti testimonij Societati perhonorifici admodum vel apex deperdatur, totum hic transcribere, longo licet stilo ductum, opera pretium duxi, & sic se habet. Fr. Ioannes Baptista de Marinis Sacræ Theologiæ professor Ordinis Prædicatorum humilis Magister Generalis, & seruus. In Dei Filio sibi dilectis vniuersis ac singulis eiusdem Ordinis Religiosis salutem in eo, qui fecit vtraque vnum. Cum Templi velo diuiso indiuisam Crucifixi IESV Tunicam arguta antithesi componens S. Athanasius, inde Iudæorum perenne opprobrium, hinc diuinitatis Christi præualidum elicit argumentum: [nimirum (ait) velo scisso Tunica Christi ne à carnificibus quidem diuisa est, nempe hoc ipso contestans, quod non diuisibile, sed indiuisibile verbum est Patris] Mirares! illud augustissimi Templi sacrum, ac preciosum velum loco tutissimo pendulum assiduis hinc, & inde leuitarum excubijs obseruatum, inuiolabile, intactum euadere scissuram nequit, in duo scissum est, & quidem à summo vsque deorsum: quando interim intextilis illa Christi Tunica sub mili-

Societatis eximia commendatio à Prædicatorum Generali. Matth. 27 51. Ioan. 19. 23.

tum pugnaci manu, in loco supplicij inter auarissimos hostes, & acutos mucrones integra manet, & illæsa. In hoc igitur Christum Deum, quem velabat velum, reuelauit Tunica, facta iam ipsius diuinitatis eximia prædicatrix, vt intelligamus, diuisionem ijs quidem congruere, qui Christum obuelant, indiuisiōem vero ac vnitatem his, qui Christum prædicant, ac mundo reuelant.

Fratres mei Charissimi; quotquot mecum, & sub me profitemini hunc Ordinem, qui Christum prædicat Crucifixū, discite ab hac indiuisa Tunica Christi prædicare diuinitatem, illa quæ ante mortem Domini sui texerat humanitatem, rexit à morte Deitatem: qua methodo! indiuisiōe, diuidantur, scindantur, rumpantur qui Christum obuelant, abscondunt, eclipsant: at nos qui eum prædicamus, retegimus, reuelamus, neutiquam diuidendi sumus ab ijs, qui nobiscum prædicant indiuisibile verbum Patris, qui sese omnia ad maiorem Dei gloriam atque præconium destinare peculiari ac verissimo symbolo profitentur, qui inconsutilli Christi Tunica simillimo nobis conflantur Apostolicæ vocationis stamine, atque velut IESV Socij dissociari à nobis minime debent. Vultis dicam apertius? Cum in clyta Societate IESV perseueret nobis iugiter illa indiuisibilis vnio, & contextus qui Christi impartibilem Tunicam decet, sit nobis vtriusque anima vna, & cor vnum in Domino, quem æmulo deuotionis ardore pariter Euangelizamus, hunc nostra prædicet mutua indiuisiō: scindatur Templi Iudaici velum, at non dissoluamur, non laceremur, non dissiliamus vnquam, quos in idem Apostolicæ prædicationis subtegmen peritissima spiritus sancti textina desuper conglomerauit, substrinxit, concinnauit.

Negat Mag. Gregorius Christum ab eo prædicari, qui in hoc munere cooperarios, aut aspernatur, aut admittere ac amare recusat: vt quid enim Saluator discipulos ac prædicatores suos misit binos ante faciem suam! quando præstabat non

Luc. 10. 1.

nōn binos mitti , sed singulos in tanta adhuc Operariorum paucitate ! [verum combinandi erant , inquit Gregorius , quia minus quam inter duos charitas haberi non potest.] Noluit ergo prædicari Christus nisi ab vnitis & indiuisis , qui in eodem prædicationis Officio noscent amplecti consortem , charitatem mutuam colere , veramque discipulorum Christi tesseram , in amica combinatione circumferre : qui charitatem erga alterum non habet , prædicationis Officium suscipere nullatenus debet.] Dissolue combinationis vinculum , & missionis tuæ fidem amisisti , à cooperario dissociaris , & Christi prædicator non putaberis.

Idem clarius , & veluti intento digito nobis oclamat Glossa Interlinealis ad illa verba Mathæi 4. Vidit duos fratres, Matth. 4.
18. quod videlicet primos Apostolorum semel, iterumque binario numero vocarit Saluator , [quia vnitatem fraternæ dilectionis probauit , sine qua nullus in Ordinem Prædicatorū admittitur.] Aduertamus : in Prædicatorum Ordine nullus admittitur , aut esse censetur ; quisquis in Apostolica vocatione combinationem diffuit , fraternæque dilectionis lacerat vnitatem. Ergo , aut nullus sit Prædicatorum Ordo , si nullus admittitur , aut cum eo sit fraternæ dilectionis vnitatis , & contextus erga eos , quibus in Christi vocatione combinamur.

Semper ita censere , aut consueuere Patres nostri , & ne qua inter Religiosam illam Societatem , nostrumque Ordinem hiaret vnquam diuisio , latis Comitallyter grauissimis legibus cauere studuerunt. Recolite Generalis Capituli Valentini anno 1596. celebrati Admonitionem quartam , cuius hic est tenor. [Admonemus omnes fratres Ordinis nostri , pariterque in Domino hortamur , vt fraterno , sinceroque affectu prosequi velint Religiosos omnes , cum quibus ad eundem finem tendere debemus , specialiter vero eos , qui inter reliquos non segniter laborant pro fide Catholica tuenda , & salute animarum procuranda , Patres scilicet Societa-

tis IESV, quos plurimum inter ceteros illis commendamus, optantes, vt operibus internæ affectioni, & charitati testimonium reddant, eisdem vbi poterunt inseruendo, nulloue pacto, verbo, vel facto offendendo: talis siquidem offensæ (si, quod absit, occurrerit) seueram mandamus à Prioribus, & Prouincialibus vindictam sumi, grauitè puniendo offendentes: quod si non egerint, vt Reuerendiss. Pater Generalis id rescuerit, delinquentem puniat, & simul atque ipsos à suo officio absoluet.

*Et à Generalissimo
Romæ celebrato, sub
Rmo. Thoma Turco.*

Recolite insuper Capituli nostri Generalissimi Romæ anno 1644. celebrati Ordinationem 21. quæ sic se habet. [Ordinamus, ac omnibus Religiosis curæ nostræ subiectis districtè præcipimus, vt quemadmodum Christiana charitate tenemur, omnes Dei seruos, aut quorumcumque ordinum Religiosos, potissime Mendicantium, quos aut Ecclesiasticæ vitæ cultura, aut Sanctioris vitæ nobis æquales reddit) omni honore, atque amore prosequi, omniaque eis hospitalitatis obsequia præstare. Eadem sollicitè in RR. Patres Societatis IESV benigna cum humanitate impendere conentur. Horum & personas singulas, & Societatem totam benignissimè, & religiosissime colant ac venerentur, & tam intus quam foris vbi de eorum Sancto instituto, modo viuendi, & regimine sermo inciderit, adeo circumspectè, & honorificè semper de eis loquantur, vt tota Christiana Respublica nostri in eos impensissimi amoris testimonium reddere queat: & vt ipsi in nobis charitatis eximiæ officia, ac beneuolentiæ viscera experiantur, quorum quamuis non vna semper in sentiendo mens, voluntas tamen, & cor vnum, & anima vna in Domino nunquam, vt desit, oportet.]

*Et ab alio
ibidem celebrato.*

Demum attendite postremi nostri Generalis Capituli Romæ 1656. habiti confirmationem 10. hisce conceptam verbis: [Confirmamus ad extremum apicem ea omnia, quæ de peculiari deuotionis affectu Religiosissimæ Societatis IESV
à no-

à nostris vbique exhibendo, tum in Generali Capitulo Valentino admonit. 4. tum in Generalissimo Romano, anno 1644. ordinat. 21. pie, sancteque instituta sunt, ac Patrum nostrorum vestigijs inhærentes, mandamus vniuersim ac sigillatim omnibus nostri Ordinis fratribus, quod præfata celeberrimam Religionem omni loco, & occasione honorificè suscipiant, amice venerentur, palam ac priuatim à calumniantium aculeis, morsibusque defendant, hospitalitate, confidentia, necessitudine, obsequio colant, nullaque feriæ, & intimæ benevolentia officia prætermittant, vt mutua dilectionis necessitudine, tum ipsi Religiosi Patres, tum reliqui cognoscant omnes, quia Christi sumus discipuli: præuaticatores vero huius Sanctissimæ legis, si qui deinceps fuerint (quod absit) mox ipso facto, incurrant, ac incurrisse declarentur, priuationem vtriusque vocis, graduum, ac officiorum cum perpetua inhabilitate, quam solus Minister Ordinis, vel Capitulum Generale auferre possit. Prouinciales quoque, & alij Superiores quicumque has pœnas transgressoribus infligere dissimulauerint, à suis officijs absoluantur.]

En filij charissimi, quænam semper in Ordine nostro viderit de strenuis hisce commilitonibus nostris præclara opinio: en quanta sollicitudine cauerint perpetuo Patres, ne nostri à viris tam bene de Ecclesia meritis, ac porro merentibus, vnquam vllius præposteræ æmulationis, aut simultatis diuortio sese rescinderent; hoc enim agnouerint nulli magis quàm inconfutibili Christi Tunicæ nociturum, nulli minus quàm Prædicatorum Ordini quadraturum.

At vulgi, inquit, adagium est, figulus figulum odit: apposite id quidem, sed pro figulis, pro ijs, inquam, qui non nisi terrena versare norunt, ac sapere, quorum manus affatim in luto sudant, ac sordent, quibus omne in figmento, & argilla studium est, ac lucrum; at vero si nostra conuersatio in cælis est, vt esse debet, si didicimus leuare puras ma-

*Resuita
Strenui
commilito-
nes, & op-
time de
Ecclesia
merentes.*

nus sine ira, & disceptatione, si nobis vni animarum salutis intentis illud censetur lucrum nostrum quidquid lucrantur contribules, vtique ab illo adagio eximere nos debet ministerij nostri puritas, ac celsitudo: proinde quantum à figulina vilitate distat Guzmanæ proles, quam procul à fingendi arte Ordo veritatis, tantumdem distemus à liuore, quo figulus figulum auerfatur.

Ergo ad vos conuertitur, ad vos reuertitur inclyta nostra parænesis, dilectissimi filij vobis iterum iterumque Tunica Christi inuiolatam integritatem, velex eo quod prædicatrix est Deitatis enixe commendamus, illam seruarunt in diuisam truculenti carnifices, & non seruabunt pij Religiosi conclamant prophani milites, non scindamus eam, & à sacris tandem hominibus dilacerabitur? ipsane diuisores admitteret, admisit sortes, velut solo consortio seruanda illæsa, solisque consortibus indemnitate suam debitura, & nos pigebit sanctiori consortio eandem tueri, ac tenere indiuisam? absit, eia absit à nobis nostrisque consortibus omne quod sapit diuisionem, absit his contesseratis Ordinibus inordinata scissura, [perenne opprobrium Iudæorum quos velum scissum vbique confundit, quin potius, hortante Mellifluo Doctore, omnes concurramus pariter in vnã Tunica, & ex omnibus constet vna, simul omnes simus illa vna, solliciti seruare vnitatem spiritus in vinculo pacis.] Id nobis vtrunque pergat diuinitus præstare indiuisa Trinitas, Pater, Filius, & Spiritus Sanctus. Valete filij quotidie ad aram memores nostri charæque Societatis. Romæ in Conuentu nostro S. Mariæ super Mineruam, die 25. mensis Martij ann. 1661. Fr. Ioannes Baptista de Marinis.

Veneratione
particulari
prosequendus
à Societate
Ven. Ordo
Prædicato-
rum.

Has literas quanti fecerit Societas constat ex Decreto 19. Congregationis vndecimæ Generalis, quod hic transcribere memoria nostre gratitudinis postulat. Cum, inquit, peruenisset ad Congregationem per vnum aliquem è PP. Electoribus notitia Epistolæ ab Reuerendiss. P. Fr. Ioanne Baptista de Marinis Magi-

Magistro Generali Ord. Prædicatorum ad dilectos sibi in Dei Filio vniuersos, & singulos eiusdem Venerabilis Ordinis fratres directæ, eiusque manu subscriptæ, ac sigillo munitæ, & ab Ordinis Secretario traditæ, in qua decreta aliquot continentur in honorem, commendationemque Societatis, in Comitibus Generalibus Ordinis condita, censuit Congregatio, nulla etiam maiori expectata huius rei noticia, huic prouocationi honorariæ respondendum imprimis honorifica gratiarum actione, nomine suo, eidem Reuerendiss. P. Mag. Generali deferenda, tum deinde graui ad nostros omnes commendatione, quam ex Congregationis sensibus voluit renouatam: Nimirum, vt illustrissimum, natuque maiorem in Ecclesia Ordinem, sanctitate, doctrina, rebusque præclare gestis de illa optime meritum, peculiari beneuolentia complectantur; de illa magnificè sentiant, & loquantur; aliisque Venerationis significationibus, & charitatis officijs prosequantur. *Hactenus Societatis decretum.*

Et vt plene, ac plane constet de signis beneuolentiæ, & charitatis exercendis erga Patres Ordinis Prædicatorum in prædicta Congregatione VIII. stabilitis, hic eius Decretum 12. in perpetuam nostræ gratitudinis memoriam transcribere opere pretium duxi. Quod sic se habet.

Cum Reuerendiss. P. F. Thomas Turcus Magister Generalis Venerabilis Ordinis Prædicatorum, in Generalissimo Capitulo ad plura & maxima eius Ordinis in Societatem nostram vetera merita, illud nouissimum pro sua in nos beneuolentia singulari adiecerit; vt & Societatem Vniuersam, & singulas eius personas, non sine honorifico testimonio, omnibus charitatis, ac Venerationis officijs, suis Religiosis colendam districte præceperit; decreuit Generalis Congregatio, vt quod iam à P. N. Generali piæ memoriæ Mutio ordinatum fuit, id nunc totius Societatis sensu, & auctoritate districte præcipiatur. Vt scilicet nostri omnes, vbique gentium, de Venerabili Ordine Vniuerso, de Sanctis eius Institutis, eximia doctrina, ac præclare gestis cum ea commen-

De signis beneuolentiæ, & charitatis erga illum exercendis.

datione, priuatim, ac publice loqui, cum eisque peramanter agere, & mutuæ hospitalitatis, ceterisque omnibus charitatis officijs, certare studeant, eo cultu, ac veneratione, quæ & minimam hanc nostram Societatem decet, & religiosissimæ familiæ, natu ac dignitate maiori, maximè debetur.

A FRANCISCANIS.

*Societas à
Capit. Ge-
ner. Valli-
sôlet. Com-
mendata.*

54. **A** CAPITULO GENERALI Vallisôletano celebrato anno 1565. quod postquam Seraphici sui Ordinis Religiosus præcepisset aliorum Ordinum Religiosos bene tractare, addidit, Præcipuè Patres Societatis IESV, quos debent amare, honorare, & cum charitate recipere ad suorum festorum celebrationem, &c. Ita in sermone de stigmatibus S. Francisci per P. Ioannem de Armenta Hispani typis edito ann. 1618. fol. mibi 3. col. 1. In quibus verbis venerabiles illi Patres in grauissimo illo Capitulo congregati, Specialem suum amorem & estimationem erga Societatem & suos satis demonstrarunt.

*Et à Com-
missario
Prouincia
Belgica in
erectione
Collegij Na-
murcensis.*

55. **A** COMISSARIO GENERALI Prouincia Belgicæ: cum sermo varius de erigendo Namurcensi Collegio crebresceret, periculum multis amicis subesse videbatur, ne Religiosi Patres Instituti S. Francisci de Observantia, quorum præcipua Namurci auctoritas, et negotio remoras adferrent. Commissarius ergo P. Guardiani rogatu, Cavit in virtute sanctæ Obedientiæ, & sub pœna carceris, ne suorum quisquam factò, verboque ostenderet, aduentum Societatis in eam urbem sibi gratum non esse. Passus est etiam nostris dictus Guardianus ingenuè, Nostrorum commendatione longe auctiores accessisse eleemosinas Monasterio, etsi alendo militi Ciuitas nunquam magis exhausta fuisse videretur. Hæc in *Annal. Soc. ann. 1600. fol. 516.*

56. **AB** EMANVELE RODERICO Insigni Lusitano & Scriptore eruditissimo, Seraphici Firmamenti stella fulgentissima: qui

Tom. I.